

SAKSBEHANDLER
Monica Bache

VÅR DATO
04.03.2026

postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
26/00082-1

DERES REF.

DERES DATO

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Melding om oppstart av fredningssak av Kastellvegen 19b – Gnr/Bnr 17/6 og 17/248, Eidsvoll kommune Akershus

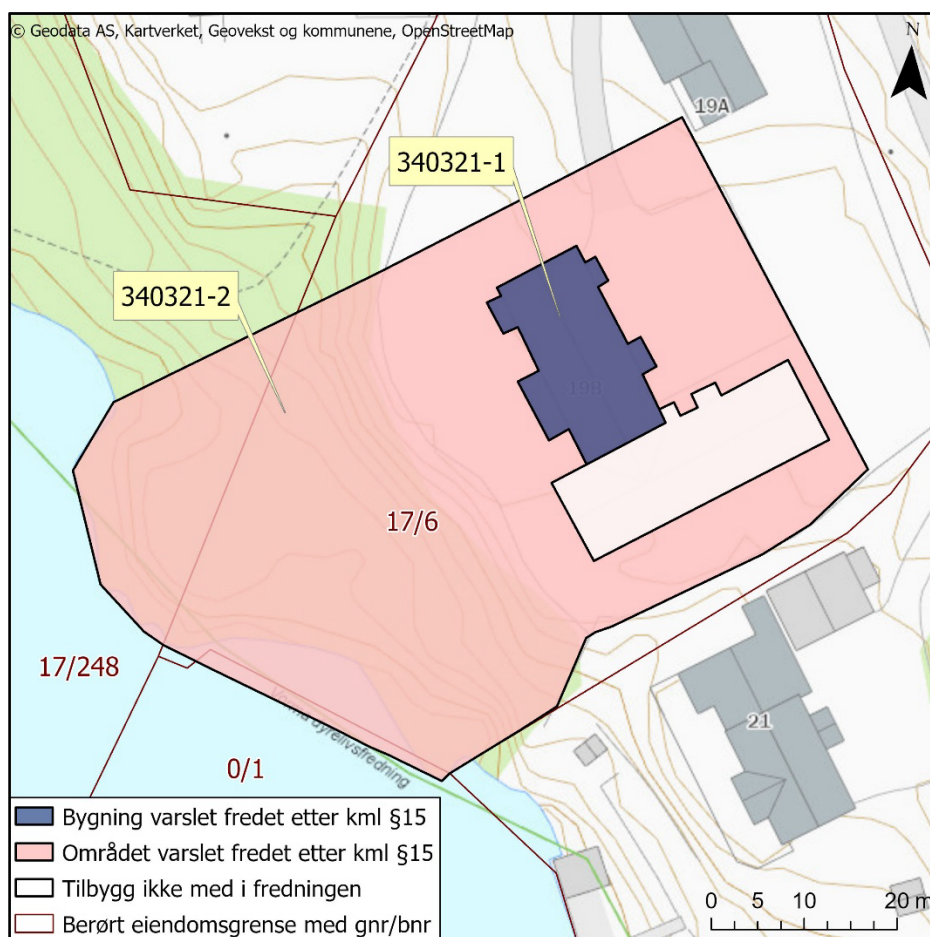
Med hjemmel i lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50 (kulturminneloven) § 15 varsler Riksantikvaren oppstart av fredningssak av tidligere Eilert Sundts barnehjem, - Kastellvegen 19b gnr/bnr 17/6 og 17/248, Eidsvoll kommune, Akershus.

Varsel om oppstart av fredningssak kunngjøres også i avisene Eidsvoll Ullensaker blad og Romerikes Blad jf. kulturminneloven § 22 nr. 1 annet ledd.

Omfang av varsel om fredningssak

Fredningen omfatter kulturminnet og området som er opplistet og avmerket på kart nedenfor.

Navn på objekt	Kulturminne-ID	Gnr./bnr.	Omfang (eksteriør og/interiør)
Hovedbygning	34032-1	17/6	Eksteriør og interiør
Utomhusområde	340321-2	17/6, 17/248, 0/1	-

For hovedbygningen gjelder fredningen eksteriør, konstruksjon og eventuelt nærmere definert deler av interiør. Deler av bygningen, den tilbyggede sørfløyen (byggningsnr. 151712274-1) omfattes ikke av fredningsvarselet.

Barnehjemmet inngår i en viktig sammenheng med det omkringliggende området ned til elven. Innenfor området er det rester av hageanlegg og en sti ned til elven. Området varsles fredet etter kulturminneloven § 15, men deler av det vil bli omgjort til kulturminneloven § 19 innen endelig fredningsforslag blir sendt ut på offentlig ettersyn.

Bakgrunn for fredningssaken

Bakgrunn for fredning er en målsetting om bedre representativitet i utvalget av fredete kulturminner. Kartlegginger har vist at de nasjonale minoritetene er underrepresentert på fredningslistene. I Stortingsmelding nr. 16, Leve med kulturminner, heter det: «Et representativt utvalg av kulturminner og kulturmiljøer som dokumenterer geografisk,

sosial, etnisk, næringsmessig og tidsmessig bredde skal gis varig vern gjennom fredning». I Riksantikvarens fredningsstrategi mot 2030 er de nasjonale minoriteter (kvener, jøder, skogfinner, rom og romani) et prioritert tema.

Riksantikvaren har arbeidet med et prosjekt for bevaring av nasjonale minoriteters kulturminner. Akershus fylkeskommune har i samarbeid med representanter fra minoriteten fulgt opp dette med en kartlegging av romanifolkets/taternes kulturminner i fylket. Som et resultat av dette arbeidet er Eilert Sundts barnehjem utvalgt som et viktig kulturminne. Riksantikvaren har vurdert at kulturminnet har høy sosialhistorisk verdi, som et bevart kulturminne over en statlig politikk som har hatt store konsekvenser for romanifolket/taterne. Bygningen er dermed en viktig kilde til kunnskap og bevisstgjøring for nåværende og kommende generasjoner.

Beskrivelse og historikk

Selve bygningen som huset barnehjemmet (SEFRAK-reg. 0237 404 064) har en sammensatt historie. Bygningen var opprinnelig kommunens gamle kornmagasin, og stod ved Eidsvoll kirke. Ifølge Eidsvolls bygds historie (1961) ble bygdemagasinet opprettet i 1811 og i 1815 skal magasinet ha stått ferdig. Siden ble det solgt til C. J. Høibraaten, som flyttet den til sin eiendom Granli (gnr/bnr. 17/6) ved Sundet i 1890-årene. Fra 1910 ble det drevet privat middelskole i bygningen, men skolen måtte gi opp i 1917. «Norsk misjon blant hjemløse» kjøpte så eiendommen og åpnet i 1918 barnehjemmet «Eilert Sundt» for barn av reisende, dvs. romanifolk/tatere. Driften og forholdene ved barnehjemmet er utførlig beskrevet i Eidsvoll bygds historie 1914-1940, Eidsvoll 2002, s. 151 ff. I 1989 overtok den private stiftelsen Motivasjonskollektivet bygningen og bygget ble en barnevernsinstitusjon med fokus på rus- eller atferdsproblematikk.

Historien bak Eilert Sundt barnehjem belyser hvordan Norge behandlet sine minoriteter i første halvdel av 1900-tallet. Taternes Landsforbund og tidligere beboere på barnehjemmet har uttrykt et sterkt ønske om å bevare bygningen.

Eiendommens status i 2025

Det er ikke gjennomført en fullstendig tilstandsanalyse av bygningen. Akershus fylkeskommune har vurdert at bygningen er tilstrekkelig tilstand til å bevares, og kun er preget av noen år uten jevnt vedlikehold.

Arkitektonisk og materialmessig er bygningen svært forandret fra det opprinnelige. Riksantikvaren vurderer derimot at det er bygningens funksjon og betydning som utgjør den kulturhistoriske verdien, ikke arkitektur eller hvor mye som har det opprinnelige preget. En fredning er ikke til hinder for tilbakeføring til tidligere tilstand om dette skulle være ønskelig i fremtiden.

Det er fremmet et forslag til reguleringsplan (plan ID 303534000) som i utgangspunktet forutsetter at bygningen rives. Akershus fylkeskommune reiste innsigelse til planen ved offentlig ettersyn (18.01.24)

Frist for merknad er 20. april 2026.

Eventuelle merknader til fredningsmeldingen sendes til Riksantikvaren, Pb. 1483 Vika, 0116 Oslo eller til postmottak@ra.no.

Videre saksgang

Etter høringsfristens utløp vil det endelige fredningsforslaget med det endelige omfanget bli utarbeidet i samarbeid med berørte parter. Forslaget vil deretter bli sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn. Riksantikvaren er den instans som fatter vedtak om fredning med hjemmel i kulturminneloven §§ 15 og 19.

Det forutsettes at eiendommen blir behandlet som fredet inntil fredningsspørsmålet er avgjort. Dette innebærer blant annet at enhver endring av bygningenes eksteriør eller innen fredningsområdet som går ut over vanlig vedlikehold skal forhåndsgodkjennes av kulturmiljømyndighetene.

I medhold av kulturminneloven § 22 nr. 4 kan kulturmiljømyndigheten treffe vedtak om midlertidig fredning inntil saken er avgjort dersom de verdinene fredningen skal ivareta, vurderes som truet.

Vennlig hilsen

Hilsen

Monica Bache
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Mottakere:

Merkantilbygg Holding AS, Pål Georg Gundersen
Sundet Brygge AS
Akershus fylkeskommune
Akershus fylkeskommune, Christian Hintze Holm

Kopi til:

Eidsvoll kommune
Taternes Landsforening
Landsorganisasjonen for Romanifolket
Klima- og miljødepartementet
Fortidsminneforeningen - Oslo og Akershus avdeling
Tater Millas Venner